

» Dünya Çevre Günü

SAVAŞLAR SADECE İNSANLARI VE ŞEHİRLERİ DEĞİL ÇEVREYİ DE YOK EDİYOR

TEK BİR DÜNYA VAR!

Dünya genelinde savaşlar ve askeri hareketlilikler sadece insan hayatına ve şehirlere değil doğa hayat ve çevreye on yıllarca tanın edilemeyecek zararlar veriyor. Savaşın azaltılması, iklim değişikliğinin önüne geçilmesi, biyolojik çeşitliliğin ve verimliliğin artırılması gibi amaçların gerçekleştirilmesi için 5 Haziran Dünya Çevre Günü'nün bu yılki teması Birleşmiş Milletler (BM) tarafından "Tek bir dünya var" olarak belirlendi. Çevre örgütlerinin çağrılarının ve bilimsel araştırmalardan derlediği verilerle göre subat sonunda başlayan Rusya-Ukrayna savaşı çevreye on yıllarca onanılmayacak zararlar verdi. Ukrayna'da Rus askerleri ve hava kuvvetlerinin kullandığı mühimmatlar yalnızca insan hayatına ve şehirlere değil tabiata da etkiliyor. Bunların başında Rus güçlerinin saldırılarına maruz kalan enerji santralleri ve kimyasal üretim yapan fabrikalarda yaşanan sızıntılar geliyor. Mart'ta Rus saldırılarına hedef olan Sumyokimpro bon kimyasal fabrikasından yaklaşık 25 kilometrekareyi etkileyen bir amonyak sızıntısı yaşandı. Bu sızıntı sadece toprağın üstünü değil altını ve yer altı sularını da etkiliyor. Ağık su kaynakları üzerinde tehlikeli bir köpük oluşumuna sebep olan amonyak, kirliliği havadan da habercisi. Ülkenin Harkov şehrinde subatın son günlerinde ise doğal gaz boru hattının vurulmasıyla büyük bir yangın çıktı. Aynı gün Vasykiv'de bir petrol deposu Rus güçlerinin gerçekleştirdiği at-

Ukrayna'da savaşın hedefi olan endüstriyel alanlarda yaşanan kimyasal sızıntılar ve yangınlar, çevreye on yıllarca onanılmayacak zararlar veriyor. ABD'nin Vietnam'da tabiata karşı yürüttüğü savaşta 20 milyon galon kimyasal ilaç, bitki örtüsünü yok etmek için kullanıldı.

lahta vuruldu. Ayrıca Ukrayna'da buhanın 15 nükleer santral de savaşın etkileri içinde bir Çernobil faciasının şaşıntısını riskini taşımaya devam ediyor. Ukrayna'da tabiatın risk altında kabul edildiği bölgelerin yüzde 44'ünde aktif savaş

sürenken ülkenin güneyindeki Karadınız Bıyosfer Rezervi, 120 bin göçmen kuşun geçtiği bir bölge olarak öne çıkıyor. Kraliyet Birleşik Hizmetler Enstitüsüne (RUSI) göre Avrupa biyocoşuliliğinin yüzde 35'ine ev sahipliği yapan Ukrayna da süren savaş

daha geniş bir alandaki biyocoşuliliği de tehdit ediyor. RUSI, savaşın dolaylı yoldan etkisinin yazın çıkacak orman yangınlarında ya da çıkan yangınların söndürülmemesiyle görüleceğine de işaret ediyor. ABD'nin nükleer bomba atığı Japonya'da o günün etkileri bugün hâlâ devam ediyor. Bombanın atıldığı anda ortaya çıkan 4 bin derece sıcaklık o gün bütün bitki ve doğal hayatı yok etti. Atom bombasının ortaya çıkardığı radyasyon, insan ve hayvanlarda genetik mutasyona sebep oluyor. ABD'nin Vietnam'da tabiata karşı yürüttüğü savaşta 20 milyon galon kimyasal ilaç, bitki örtüsünü yok etmek için kullanıldı.

Birleşmiş Milletler (BM) kararları, tabiatın insanlığın ortak değeri ve mirası olduğuna işaret ediyor. Doğanın sadece savaş döneminde değil, her dönemde korunması gerekiyor. Özellikle savaş dönemlerinde hava araçlarının hedeflerini görebilmesi veya yerden yapılacak atışlarda uçakların görünmesini engellemek için bululan yağdan yağ ya da yağmur bulutları oluşturan "bulut tohumlama" teknolojisi de bu kapsamda yasak. BM Çevresel Modifikasyon Sözleşmesi de bir savaş tekniği olarak tabiatın tahrip edilmesini yasaklıyor. Sözleşme, bitki ve ağaçları kurutmak için kullanılan herbisitlerin (çatışmalar da kullanılmaması yasaklarken ABD'nin Vietnam'da kullandığı Ajan Portakal (Agent Orange) bugün hâlâ insanlarda ve memelilerde kas ve kemik bozuklukları, doğumun ilgili anomaliler gibi etkilerini gösteriyor.

ENERJİ POLİTİKASI GÖZDEN GEÇİRİLMELİ

AKKUYU'YLA 2030 HEDEFİ DAHA KOLAY YAKALANACAK

İklim değişikliği, dünyanın en önemli ve acil çözüm bekleyen skatırs olarak öne çıkar. Bu yıl "Sürdürülebilir, doğa ile uyumlu, daha temiz ve daha yeşil bir yaşam" vurgusuyla kullanılan 5 Haziran Dünya Çevre Günü'nde gündemde yer aldı. **Müjga Saiti Köpmen Üniversitesi Doç. Dr. Ahmet Demirel**'a göre, iklim krizi konusunda farkındalık oluşturmak, gelecek için büyük önem taşıyor. İklim değişikliğinin ülkelerin enerji politikalarını yeniden gözden geçirmek için güçlü bir motivasyon konusu olduğuna dile getiren Demirel "Ekonomik büyüme, başta fosil yakıtlar olmak üzere daha fazla enerji tüketimi gerektirdi ve sonuç olarak sera gazı (GHG) emisyonları arttı. Sıcaklıklarda artış, sel, kuraklık, fırtınalar, yangın, buzellamlar emimesi, deniz seviyesinin yükselmesi, okyanusun asitlenmesi gibi iklim değişikliğine işaret eden göstergeler, çevrenin dengensini bozan parametreler haline geldi. Ayrıca insan kaynaklı etkiler de ciddi lokal çevre kirliliklerine sebep oldu. Bu buzellmalar her geçen gün daha artıyor" dedi.

NÜKLEER ENERJİ EN ETKİLİSİ

Hâlen yüzde 85 oranında fosil yakıtlara bağımlı olan dünya çapındaki enerji çerçevesinin karbon emisyonlarının yüzde 70'inden fazlasından sorumlu olduğunu hatırlatan Doç. Dr. **Ahmet Demirel** "Bu oran bir an önce düşürülmeli. Diğer yeşil enerji kaynakları ile birlikte nükleer enerji de çevre kalitesinin korunması için etkili enerji kaynakları arasında yer alıyor" şeklinde konuştu. **Mersin Üniversitesi** Doç. Dr. **Gökhan Arslan** da Akkuyu NGS'nin tam kapasite çalışmaya başlamasının Türkiye'nin iklim hedeflerine ulaşmasında önemli bir rol oynayacağına dikkat çekti ve 2030 hedeflerine ulaşmada Akkuyu'nun rolünün önemini vurguladı.

Zorlutekst'ten 'Made in Green' etiketi

Ey tektelli üreticilerinden Zorlutekst, sürdürülebilir bir çevre anlayışının sadece var olan korumaktan geçmediğini, aktif teknolojilerin de gerekli olduğu düşüncesiyle hareket etiketlerini bildirdi. Şirket, "Temiz Üretim Yazılımı" ve karbon ayak izini yüzde 50'ye varan oranda azalttığı Ecodesign ürün kategorisiyle iddialı. Ürünlerinde "Made in Green" etiketini de kullanıyor.

Pegasus'tan çevre için büyük bir adım

Pegasus Hava Yolları, çevre gününde gerçekleştireceği uçuşlardan kaynaklanan karbon emisyonunu rüzgâr enerjisi santralini verdiği destekle nötrlediğini duyurdu. "Gölecek kanatlarımızın altında" diyen Pegasus'un bu özel çalışmayı duyurduğu videoya şirketin internet sitesinden ulaşılabilir.

Türk Telekom'dan güneşe dev yatırım

Türk Telekom, Türkiye'de 1.700'den fazla lokasyonda güneş enerjisi santrallerinin kurulumunu tamamladı. Yenilenebilir enerji sistemlerinin toplam kurulu gücünü 25 megawatt'a çıkardı. Bu sayede yıllık yaklaşık 2 bin 150 ton karbon salınımı önledi. Şirket GES üretim kapasitesini yüzde 60 artırmayı hedefliyor.

Metro Türkiye'den 'Çevre Günü' hediyesi

Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının çevre günü vesilesiyle hazırladığı tüketicilere 5 milyon adet taktar kullanılabilir çantadan dağıtılması çalışmasına katılan Metro Türkiye, 5 Haziran'da mağazalarından alışıyeri yapan bütün müşterilerine bir adet çevre dostu alışıyeri çantası hediye ediyor. Poşetlerde "Dünya Ortak Evimiz, Sürdürülebilir Geleceğimiz" görseli de yer alıyor.

KİRLİLİĞİ ÖNLEMENİN ORTAK GÖREVİ Çevre problemi en çok gıdayı tehlikeye atıyor

Türkiye Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği (TÜDKYEB) Genel Başkanı Nihat Çelik, 5 Haziran Dünya Çevre Günü münasebetiyle çeşitli açıklamalarda bulundu. Çelik "Çevre sorunlarından en fazla etkilenen sektör tarımdır" dedi. Çelik "Çevre problemlerinin kaynağı insanlar. En fazla zarar gören kesim de yine insanlar. Genelil ledbizler huzur bir şekilde almamalı. Akıllı şekilde problemleri çözebilmek için çok daha büyük harcamalara gerek duyulacak" dedi. Toprakların bilimsel ve hor kullanılmaması bitki örtüsünün zarar görmesine, biyolojik çeşitliliğin yok olmasına neden olduğunu be-

ÇEVRE GÜNÜ'NE ÖZEL YÖK'e 'yeşil' logo

Yükseköğretim Kurumları (YÖK) logosu, "daha yeşil bir Türkiye" hedefine dikkati çekmek için Dünya Çevre Günü ve Türkiye Çevre Haftasına özel olarak yeşile çevrildi. YÖK Başkanı **Erol Örsal**, her yılın yeşil logosunu sosyal medya hesabından paylaşarak, Türkiye Çevre Haftası ve 5 Haziran Dünya Çevre Günü'nü kutladı. Örsal, şunları söyledi: Sevgili gençler, ormanlarımızı, denizlerimizimizi, doğamızı ve çevremizi hep birlikte daha fazla özen göstermeliyiz. Üniversitelerimizde geleceğe nesilleri yaşatabilir, yeşil bir dünya bırakmak için bütün paydaşlarıyla iş birliği içinde hareket etmeye ve daha çok gayret göstermeye davet ediyorum.